

Veiledning – anbefalte vedtekter for verdipapirfond

Generelt

Styret i Verdipapirfondenes forening fastsatte 16. februar 2012¹ en bransjeanbefaling om anbefalte vedtekter for verdipapirfond. Anbefalingen er senere revidert flere ganger, sist oppdatert 28. mai 2026. Anbefalingen dekker lovkravene til vedtektenes innhold etter verdipapirfondloven (vpfl) § 4-4, og er ment som et hjelpemiddel ved utformingen av vedtekter for verdipapirfond. En viktig intensjon med anbefalingen er å bidra til effektiv saksbehandling hos Finanstilsynet gjennom en standardisert struktur. Det understrekes at anbefalingen ikke er bindende. Så lenge lovens krav til vedtektenes innhold er oppfylt, kan vedtekter utformes på annen måte.

I anbefalingen er det inntatt åpne klammer [...] og klammer med tekst. Disse angir at det skal settes inn informasjon som er spesifikk for det enkelte fond. Hjelpetekst i kursiv (som kan være inntatt som hjelpeoverskrift eller inngå i klammer/parenteser) angir hvilken type informasjon som skal fylles inn.

Tekst i kursiv som begynner med *Dersom* skal bare tas inn hvis det er relevant for det aktuelle fondet.

Enkelte steder er det videre angitt ulike alternativer (merket *eventuelt* eller *enten/eller*) som kan tas inn avhengig av hva som er relevant for det aktuelle fondet.

Alle hjelpetekster og uaktuelle alternativer skal fjernes i endelige vedtekter.

I det følgende gis det en omtale av de syv paragrafene som anbefalingen inneholder.

§ 1 Verdipapirfondets og forvaltningsselskapets navn.

Fondets og forvaltningsselskapets navn skal angis. Det skal også fremgå at fondet er regulert i medhold av verdipapirfondloven.

§ 2 UCITS-fond/nasjonalt fond

Overskriften tilpasses fondstypen (dvs. stryk det som ikke er relevant).

For UCITS-fond skal det angis hvilken type fondet er: ordinært UCITS-fond, «statspapirfond» eller tilføringsfond. For tilføringsfond skal navnet på mottakerfondet oppgis.

For nasjonale fond med særskilt plasseringsstrategi (dvs. fond med samtykke til å fravike lovens alminnelige plasseringsbestemmelser) skal det ved avkryssing angis hvilke bestemmelser i lovens kapittel 6 det er gitt samtykke til å fravike. Dersom relevant, skal det også angis hvilke bestemmelser i verdipapirfondforskriften kapittel 6 det er gitt samtykke til å fravike.

Det skal videre opplyses om fondet har begrensninger på tegning og/eller innløsning, eller om det er begrenset til en bestemt krets av investorer.

¹ Revidert anbefaling vedtatt av styret 4. mai 2012, 12. september 2012, 25. november 2015, 27. september 2016 og 28. mai 2026.

Dersom fondet har andelsklasser (uavhengig av fondstype), skal dette opplyses, med henvisning til nærmere omtale i vedtektenes § 7.

§ 3 Regler for plassering av verdipapirfondets midler

I henhold til vpfl § 4-4 første ledd nr. 1, skal vedtektene angi regler for plassering av fondets midler etter lovens kapittel 6. De anbefalte vedtektene er derfor tett knyttet til, og følger rekkefølgen i, disse bestemmelsene. Det skilles mellom krav som gjelder for UCITS-fond og unntak som nasjonale fond kan få samtykke til.

Tilføringsfond (UCITS-fond som følger reglene etter vpfl § 6-12) skal kun fylle ut punktene 3.1, 3.2, 3.6 og 3.7. Punktene 3.3, 3.4 og 3.5 skal ikke fylles ut. Det er tilføringsfondets egne plasseringer (ikke mottakerfondets) som skal beskrives.

3.1 Fondets investeringsområde og risikoprofil

Fondets hovedklassifisering, i henhold til foreningens definisjoner i [bransjestandardene for informasjon og klassifisering](#), skal angis, sammen med opplysninger om hvilke instrumenter og markeder fondet investerer i. For eksempel: "*Fondet er et aksjefond som hovedsakelig investerer i egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs*".

Det skal videre opplyses at fondets investeringsmandat er nærmere beskrevet i prospektet.

Etter verdipapirfondloven § 8-3 skal forvaltningsselskapet utarbeide nøkkelinformasjon for hvert fond det forvalter. Nøkkelinformasjonen skal gjøre det mulig for investorer å treffe investeringsbeslutninger på et informert grunnlag, blant annet ved å gi informasjon om fondets risiko- og avkastningsprofil.

Kravene til nøkkelinformasjonen følger blant annet av PRIIPs- regelverket, som trådte i kraft i Norge 1. oktober 2024. Regelverket stiller krav om utarbeidelse av et nøkkelinformasjonsdokument (PRIIPs KID- Key Information Document) og fastsetter krav til informasjon om blant annet risiko, kostnader og potensielle avkastningsmuligheter. Det skal herunder gis informasjon om produktets risikoindikator (Summary Risk Indicator – SRI) på en skala fra 1 til 7.

Risikoprofilen anses som så sentral at den også skal omtales i vedtektene. Det må være konsistens mellom fondets forventede plassering på risikoindikatoren etter PRIIPs-regelverket og beskrivelsen av risiko i vedtektene.

Det anbefales at risikoprofilen beskrives på overordnet nivå, for eksempel ved å angi om fondet kjennetegnes av lav, moderat eller høy volatilitet (svingningsrisiko). Et aksjefond som forventes å ligge i kategori 6 eller 7 på PRIIPs-forordningens risikoindikator (SRI), vil typisk ha høy volatilitet.

3.2 Generelt om investeringsområde

Gjennom avkryssing skal det i første ledd angis hvilke finansielle instrumenter som fondet kan plassere i.

I annet ledd skal det fremgå at fondet i tillegg kan besitte likvide midler.

Dersom fondet har angitt at det kan plassere i verdipapirfondsandeler, skal det i tredje ledd angis at slike plasseringer sammen med fondets øvrige plasseringer, skjer i samsvar med vedtektene. Det skal også fremgå om fondets plasseringer i andre verdipapirfond er begrenset til maksimalt 10 prosent av fondets midler. Denne begrensningen følger av vpfl § 6-2 første ledd

som stiller krav om at et UCITS-fond kun kan plassere i andre verdipapirfond som selv har en tilsvarende 10-prosentbegrensning. UCITS-fond som ønsker at andre UCITS-fond skal kunne plassere midler i fondet, må derfor begrense sin egen adgang til å plassere i andre verdipapirfond til maksimalt 10 prosent av fondets midler.

UCITS-fond som kan plassere i andre verdipapirfond, må videre angi at plassering i nasjonale verdipapirfond oppfyller betingelsene i vpfl § 6-2 annet ledd og samlet ikke utgjør mer enn 30 prosent av fondets eiendeler. Dette må også angis av UCITS-fond som har begrenset sin egen adgang til å plassere i andre verdipapirfond til 10 prosent (slike fond må angi at plasseringen i nasjonale verdipapirfond ikke utgjør mer enn 10 prosent). For nasjonale fond som fraviker denne bestemmelsen, må det angis på hvilken måte bestemmelsen er fraveket.

UCITS-fond som kan plassere i andre verdipapirfond, må videre angi at fondene som det plasseres i, selv er begrenset til å plassere maksimalt 10 prosent av fondets midler i andre verdipapirfond. For nasjonale fond som fraviker denne bestemmelsen, må det angis på hvilken måte bestemmelsen er fraveket.

UCITS-fond som kan plassere i pengemarkedsinstrumenter, må angi at disse instrumentene normalt handles i pengemarkedet, er likvide og kan verdsettes til enhver tid. For nasjonale fond som fraviker denne bestemmelsen, må det angis på hvilken måte bestemmelsen er fraveket.

Dersom fondet (uavhengig av om det er et UCITS-fond eller nasjonalt fond) kan plassere i derivater, må det angis hvilke derivatinstrumenter som kan anvendes, hva som er deres underliggende, og hvilken effekt bruken har på fondets forventede risiko og avkastning. Dersom derivatbruken kan øke fondets risiko, skal fondets grense for eksponering i derivater angis.

Dersom derivater benyttes til valutasikring i spesifikke andelsklasser, bør dette fremgå uttrykkelig av vedtektene med nærmere henvisning i § 7 hvilke klasser som benytter slik valutasikring.

3.3 Krav til likviditet

Gjennom avkryssing i første ledd angis hvor de finansielle instrumentene som fondet kan plassere i omsettes. Fond som investerer i finansielle instrumenter som omsettes på børser eller annet regulert marked utenfor EØS, må angi hvilke markedsplasser som er aktuelle. Denne angivelsen kan for eksempel skje ved å angi område (f.eks. "*alle børser og regulerte markedsplasser i verden*"), medlemsorganisasjon (f.eks. "*alle børser og regulerte markedsplasser i OECD-området*") eller indeks (f.eks. "*alle børser eller regulerte markeder i stater som til enhver tid inngår i referanseindeksen [...]*").

UCITS-fond som plasserer i pengemarkedsinstrumenter, som ikke omsettes på børser eller annet regulert marked, må i annet ledd angi at slike plasseringer skjer i samsvar med kravene i vpfl § 6-5 annet ledd.

UCITS-fond som plasserer i unoterte derivater, skal i tredje ledd angi at disse omsettes i andre markeder enn angitt i første ledd.

Dersom UCITS-fond plasserer i andre finansielle instrumenter eller pengemarkedsinstrumenter enn de som er omfattet av første og annet ledd, skal det opplyses at slike plasseringer er begrenset til maksimalt 10 prosent av fondets midler.

For nasjonale fond som har fått samtykke til å fravike likviditetskravene etter vpfl § 6-5, skal det i siste ledd redegjøres for hva dette samtykket innebærer.

3.4 Plasseringsbegrensninger – fondets midler

Første ledd gjelder for alle verdipapirfond.

UCITS-fond skal angi om fondets plasseringer følger begrensningene i vpfl §§ 6-6 og 6-7 eller vpfl § 6-8 (indeksfond). UCITS-fond med tillatelse etter vpfl § 6-7 tredje ledd («statspapirfond»), skal gi en nærmere beskrivelse av de relevante plasseringsbegrensningene.

For nasjonale fond som har fått samtykke til å fravike § 6-6 og /eller § 6-7, skal det i siste ledd angis hvordan disse plasseringsbegrensningene er fraveket.

3.5 Plasseringsbegrensninger – eierandel hos utsteder

UCITS-fond skal angi at plasseringene er i samsvar med vpfl § 6-9. Nasjonale fond som har fått samtykke til å fravike denne bestemmelsen, må det angis på hvilken måte bestemmelsen er fraveket.

3.6 Teknikker for å oppnå en effektiv porteføljevaltning

Det skal angis om fondet kan benytte teknikker for effektiv porteføljevaltning i samsvar med vpfl. § 6-11 og verdipapirfondforskriften § 6-8. Eksempler på slike teknikker er utlån av finansielle instrumenter og gjenkjøpsavtaler.

3.7 Fond i ett fond (master-feeder)

Dette punktet er kun relevant for tilføringsfond etter vpfl § 6-12. Tilføringsfond skal kun fylle ut punktene 3.1, 3.2, 3.6 og 3.7. Det er tilføringsfondets egne plasseringer (ikke mottakerfondets) som skal angis.

§ 4 Fondets behandling av realisasjonsgevinster og utbytte

Opplysningene i denne paragrafen gjelder for UCITS-fond og nasjonale fond.

Dersom fondet har andelsklasser med ulike vilkår for utdeling og reinvestering, skal det henvises til vedtektenes § 7 hvor dette er nærmere omtalt.

For øvrige fond skal det fremgå om realisasjonsgevinster utdeles til andelseierne eller reinvesteres i fondet. Dersom slike gevinster utdeles, skal det angis hvilke gevinster dette gjelder, hvor ofte utdeling skjer, og hvilket tidspunkt som legges til grunn for hvem som er berettiget til utdelingen.

Tilsvarende skal det opplyses om utbytte utdeles eller ikke. Dersom utbytte utdeles, skal det angis hvilken type utbytte (aksjeutbytte, renteinntekter eller annet), utdelingsfrekvens og hvilket tidspunkt som legges til grunn for retten til utdeling.

Videre er det angitt to alternativer som kan benyttes dersom utdeling av realisasjonsgevinst og/eller utbytte skal avgjøres av styret.

Avslutningsvis gjelder særskilte krav for ideelle verdipapirfond (fond som årlig deler ut midler til frivillige organisasjoner). For slike fond skal det opplyses om mottakere, utdelingsbeløp, tidspunkt for utdeling og eventuelle fordelingskriterier.

§ 5 Kostnader

Opplysningene i denne paragrafen gjelder både for UCITS-fond og nasjonale fond.

Første ledd skal angi grunnlaget for beregningen av forvaltningsgodtgjørelsen. Annet ledd skal angi hvilke øvrige kostnader som kan belastes fondet.

Det skilles mellom fond med fast forvaltningsgodtgjørelse og fond som i tillegg har resultatavhengig forvaltningsgodtgjørelse. Dersom fondet har andelsklasser med ulike vilkår, anbefales det at dette omtales i vedtektenes § 7, med henvisning fra denne bestemmelsen.

For fond med fast forvaltningsgodtgjørelse skal satsen angis, samt hvor ofte den beregnes og belastes. For fond uten andelsklasser skal det også fremgå at godtgjørelsen fordeles likt per andel., samt størrelsen på denne. For fond uten andelsklasser og som er et fond i ett fond (master feeder) eller plasserer midler i andre underfond (fond i fond), skal det opplyses om hva den samlede forvaltningsgodtgjørelsen (i fond og underfond) utgjør.

Dersom fondet i tillegg har resultatavhengig forvaltningsgodtgjørelse, er det angitt ulike alternativer som kan benyttes avhengig av den valgte modellen. Alternativene som angis dekker både asymmetriske og symmetriske strukturer, med og uten "gulv eller tak". (Fond med resultatavhengig forvaltningsgodtgjørelse, bør under omtalen av den faste godtgjørelsen, jf. avsnittet over, presisere at omtalen gjelder den faste godtgjørelsen).

Dersom fondet er et fond i ett fond eller plasserer i verdipapirfondsandeler, angis at all godtgjørelse som mottas fra underfond (mottakerfond), skal tilfalle hovedfondet (tilføringsfondet).

§ 6 Tegning og innløsning av andeler

Opplysningene i denne paragrafen gjelder både for UCITS-fond og nasjonale fond.

Det skal angis når fondet normalt er åpent for tegning og innløsning. Eventuelle tegnings- og/eller innløsningsgebyrer skal oppgis, inkludert maksimal størrelse.

Dersom det benyttes svingprising ved fastsettelse av andelsverdien, skal dette opplyses, med henvisning til nærmere omtale i prospektet.

For fond med begrensninger på tegning og/eller innløsning, skal dette fremgå, sammen med opplysninger om når fondet er åpent.

Fond med begrenset krets av investorer skal angi dette, samt hvilke investorer som kan tegne andeler i fondet.

§ 7 Andelsklasser

Opplysningene som skal gis i denne paragrafen gjelder både for UCITS-fond og nasjonale fond.

Fond som ikke har andelsklasse, skal kun opplyse om dette.

For fond med andelsklasser anbefales det at det inntas en tabell som viser hvilke type andelsklasser fondet er inndelt i, og hvilke kriterier som gjelder for de enkelte klassene. Videre skal det angis hva som kjennetegner de ulike andelsklassene, jf. vpfl § 4-4 første ledd (9).

I anbefalingen er det inntatt ulike alternativer som kan benyttes for andelsklasser, herunder kriterier om valutasikring, ulik fast forvaltningsgodtgjørelse og/eller resultatavhengig forvaltningsgodtgjørelse, krav til minste tegningsbeløp samt utdeling av realisasjonsgevinst og/eller utbytte.